

<https://ctl.unit.uoi.gr>

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Κωνσταντία Λιούζα

Εξωτερική Συνεργάτιδα στο ΚΕΔΙΜΑ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Το έργο με τίτλο "Γραφείο Υποστήριξης Διδασκαλίας και Μάθησης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων"
με κωδικό MIS 5162379, συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι πληροφορίες που περιέχονται στην παρουσίαση μπορεί να περιλαμβάνουν απόψεις οι οποίες δεν απηχούν κατ' ανάγκη τις απόψεις του ΚΕΔΙΜΑ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Οι σύνδεσμοι προς άλλους ιστότοπους παρέχονται για τη διευκόλυνση των χρηστών και δεν συνεπάγονται την έγκριση του περιεχομένου τους ή την προτροπή χρήσης προϊόντος ή υπηρεσίας συνδεδεμένου φορέα/οργανισμού. Οι εν λόγω εξωτερικές πηγές πληροφόρησης πρέπει να θεωρείται ότι δεν ελέγχονται από το ΚΕΔΙΜΑ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Ο/Η συντάκτης της παρουσίασης βεβαιώνει ότι η παρουσίαση είναι αποτέλεσμα προσωπικής ενασχόλησης και έχει γίνει η απαραίτητη αναφορά στην εργασία (και τα δικαιώματα) τρίτων, όπου κάτι τέτοιο ήταν απαραίτητο, σύμφωνα με τους κανόνες της ακαδημαϊκής δεοντολογίας και επιστημονικής τεχνογραφίας.

<https://ctl.unit.uoi.gr>

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Με τη μελέτη της ενότητας θα είστε σε θέση:

- ✓ *Να διακρίνετε τις διαφορετικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις στον σχεδιασμό μαθήματος.*
- ✓ *Να χρησιμοποιήσετε διαφορετικά μοντέλα σχεδιασμού μαθήματος φοιτητοκεντρικής προσέγγισης.*
- ✓ *Να συσχετίζετε τα μαθησιακά αποτελέσματα με τις διδακτικές μεθόδους και τις μεθόδους αξιολόγησης, ώστε να είναι σε συμφωνία μεταξύ τους κατά τον σχεδιασμό μαθήματος.*
- ✓ *Να αναστοχαστείτε με βάση συγκεκριμένα κριτήρια για τον σχεδιασμό ενός δικού σας μαθήματος ή/και να επανασχεδιάσετε ένα μάθημά σας ενσωματώνοντας νέα στοιχεία μιας φοιτητοκεντρικής προσέγγισης.*

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Τι διδάσκω; - Σε ποιον διδάσκω; - Πώς διδάσκω;

➤ Ποιες ιδ

<https://ctl.unit.uoi.gr>

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Τι διδάσκω; - Σε ποιον διδάσκω; - Πώς διδάσκω;

- Οι διδάσκοντες/ουσες κατέχουν βαθιά γνώση του επιστημονικού πεδίου και του αντικειμένου εξειδίκευσής τους, όμως πρέπει να ανταποκριθούν και σε διάφορα παιδαγωγικά ζητήματα που προκύπτουν (Gougoulakis et al, 2020).
- Ο/Η διδάσκων/ουσα καλείται να επιλέξει σχεδιαστικό μοντέλο, να επιλέξει διδακτικές τεχνικές, να δημιουργήσει εκπαιδευτικό υλικό, να διαχειριστεί ζητήματα αλληλεπίδρασης των φοιτητών/τριών μεταξύ τους ή/και με τον/της ίδιο/α.
- Επιπλέον, καλείται να σχεδιάσει και να οργανώσει μακροπρόθεσμα (π.χ. μάθημα εξαμήνου) αλλά και βραχυπρόθεσμα (ένα δίωρο ή τρίωρο μάθημα, ένα εργαστήριο ή μία επιτόπια επίσκεψη κ.ά.).

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Παιδαγωγική προσέγγιση

- Τα προγράμματα σπουδών διαπνέονται από συγκεκριμένες ιδεολογικές και θεωρητικές προσεγγίσεις και, συνήθως, ακολουθούν συγκεκριμένα μοντέλα σχεδιασμού που αντανakλούν συγκεκριμένες θεωρίες μάθησης.
- Κατηγοριοποίηση Προγραμμάτων Σπουδών (Annala et al., 2016):
 - ✓ Περιεχομένου (syllabus)
 - ✓ Σκοπών και στόχων (product)
 - ✓ Διαδικασίας (process)
 - ✓ Χειραφέτησης (praxis)
- Η επιλογή της παιδαγωγικής προσέγγισης στην οποία θα βασιστεί ο σχεδιασμός θα δώσει την οπτική με την οποία προσδιορίζουμε το αντικείμενο και τη διαδικασία μάθησης από την αρχή έως την ολοκλήρωση του σχεδιασμού, και κατά συνέπεια, τον τρόπο και τη σειρά με την οποία θα σχεδιαστεί το μάθημα.

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Στοιχεία φοιτητοκεντρικού σχεδιασμού (I)

Σύμφωνα με μια φοιτητοκεντρική προσέγγιση ο σχεδιασμός ενός ακαδημαϊκού μαθήματος διέπεται από δεκαέξι στοιχεία, όπως αυτά προσδιορίζονται από τους Grunert O'Brien et al. (2008, as cited in Riviere et al., 2014).

- ✓ Να εδραιώνει την επαφή και σύνδεση μεταξύ φοιτητών/τριών και διδασκόντων/ουσών.
- ✓ Να δίνει τον τόνο (ύφος) του μαθήματος.
- ✓ Να περιγράφει τις πεποιθήσεις του/της διδάσκοντα/ουσας για τους εκπαιδευτικούς σκοπούς.
- ✓ Να εξοικειώνει τους/τις φοιτητές/τριες με τα διαδικαστικά θέματα του μαθήματος.
- ✓ Να περιέχει τα φυλλάδια - σημειώσεις.
- ✓ Να προσδιορίζει τις απαιτήσεις του μαθήματος.
- ✓ Να περιγράφει την ενεργό μάθηση.
- ✓ Να βοηθά τους/τις φοιτητές/τριες να αξιολογούν την ετοιμότητά τους για το μάθημα.

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Στοιχεία φοιτητοκεντρικού σχεδιασμού (II)

- ✓ Να θέτει το μάθημα σε ένα ευρύτερο πλαίσιο μάθησης.
- ✓ Να παρέχει ένα εννοιολογικό πλαίσιο.
- ✓ Να περιγράφει τα διαθέσιμα μέσα εκμάθησης.
- ✓ Να γνωστοποιεί τον ρόλο της τεχνολογίας στο μάθημα.
- ✓ Να παρέχει υλικό μελέτης, το οποίο δεν είναι εύκολα προσβάσιμο.
- ✓ Να βελτιώνει την αποτελεσματικότητα των φοιτητικών σημειώσεων.
- ✓ Να περιλαμβάνει υποστηρικτικό υλικό του μαθήματος για μελέτη εκτός τάξης.
- ✓ Να λειτουργεί ως 'συμβόλαιο τάξης' (learning contract).

Πρωτότυπη πηγή: Grunert O'Brien, Judith, Barbara J. Millis and Margaret W. Cohen. (2008). *The Course Syllabus: A Learning-Centered Approach*, Jossey-Bass.

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Συστατικά στοιχεία ενός ακαδημαϊκού μαθήματος

- Βασικές πληροφορίες: Στοιχεία επικοινωνίας, ώρες συνεργασίας, τίτλος μαθήματος, χώρος και ώρες διεξαγωγής.
- Περιγραφή μαθήματος: Προαπαιτούμενα, σύνοψη του μαθήματος, στόχοι.
- Εποπτικά μέσα: εγχειρίδια για μελέτη, εργαστηριακός και τεχνολογικός εξοπλισμός, λογισμικό ή άλλα μέσα.
- Απαιτήσεις: Εξετάσεις, ασκήσεις, εργασίες, σετ προβλημάτων, αναφορές κ.ά.
- Πολιτικές: Διαδικασία βαθμολόγησης, παρουσιολόγιο, συμμετοχή στην τάξη, κανόνες που διέπουν τη συμπεριφορά στο μάθημα. Επίσης, μπορεί να περιλαμβάνει πολιτικές για τη λογοκλοπή, την αναπηρία, το φύλο κ.ά.
- Πρόγραμμα: Αναλυτικό πρόγραμμα (ανά εβδομάδα/μάθημα), χρονοδιάγραμμα με θεματικές, ημερομηνίες εξετάσεων ή καταληκτικές ημερομηνίες παράδοσης εργασιών.

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Ξεκινώντας τον σχεδιασμό

Ο δρόμος της μαθησιακής διαδικασίας είναι γεμάτος από τις επιλογές που συνεχώς πρέπει να κάνουμε.

Πηγή φωτογραφίας

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Ξεκινώντας τον σχεδιασμό - ερωτήματα

- Ο σχεδιασμός μαθήματος ως μια διαδικασία που θα βοηθήσει μια ομάδα ενηλίκων να φτάσει σε έναν προορισμό (The Derek Bok Center for Teaching and Learning, n.d.).
- Θέτω ερωτήματα:
 - *σε ποιους/ες απευθύνομαι;*
 - *πού χρειάζεται να φτάσουν οι φοιτητές/τριες;*
 - *πώς θα τους/τις οδηγήσω εκεί / στον προορισμό;*
 - *πώς θα γνωρίζω ότι έχουν φτάσει;*

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Στάδια σχεδιασμού

- Ο σχεδιασμός ενός μαθήματος μπορεί να γίνει μια δυναμική διαδικασία, της οποίας τα στάδια αλληλοτροφοδοτούνται.
- Τα βασικά ερωτήματα που προκύπτουν αντιστοιχούν στα τρία συστατικά που περιλαμβάνει ο σχεδιασμός:
 - ✓ Ορισμός στόχων / Διατύπωση μαθησιακών αποτελεσμάτων
 - ✓ Επιλογή περιεχομένου και μεθόδων διδασκαλίας
 - ✓ Αξιολόγηση της μάθησης
- Σημαντικό στάδιο (τελικό) θα μπορούσε να είναι η *αναθεώρηση – αναστοχασμός* της διαδικασίας με απώτερο σκοπό τη βελτίωση.

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Εποικοδομητική ευθυγράμμιση

- Κεντρική έννοια σε έναν φοιτητοκεντρικό σχεδιασμό μαθήματος είναι η εποικοδομητική ευθυγράμμιση (constructive alignment), όπως ορίζεται από τον Biggs (1996).
- Η εποικοδομητική ευθυγράμμιση ορίζει τη σύζευξη της διδασκαλίας και της αξιολόγησης, ώστε να λαμβάνονται αποφάσεις κατά τον σχεδιασμό σε συμφωνία με τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα (intended learning outcomes).
- Τα βασικά στοιχεία σχεδιασμού ενός μαθήματος ή μιας διδασκαλίας είναι (κατ' αντιστοιχία με τα προαναφερθέντα):
 - ✓ Τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα (τα οποία ορίζουν πώς θα αξιοποιηθεί το περιεχόμενο και σε ποιο πλαίσιο),
 - ✓ Το μαθησιακό περιβάλλον (μέθοδοι διδασκαλίας και δραστηριότητες) και,
 - ✓ Οι δραστηριότητες αξιολόγησης.

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Μοντέλο σχεδιασμού με βάση τα μαθησιακά αποτελέσματα

- Τα **μαθησιακά αποτελέσματα** συμπεριλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα προσόντων και ικανοτήτων, γνωστικών κυρίως, αλλά και συναισθηματικών, τα οποία ανταποκρίνονται στην προσωπική ανάπτυξη των φοιτητών/τριών μέσω των μαθησιακών τους εμπειριών.
- Τα γνωστικά αποτελέσματα αντιστοιχούν στην κατάκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων, ενώ τα συναισθηματικά μαθησιακά αποτελέσματα έχουν αντίκτυπο στις αξίες, τις στάσεις, την αυτοαντίληψη, την κοσμοθεωρία και τη συμπεριφορά.
- Οι στόχοι ενός μαθήματος ή προγράμματος σπουδών είναι η διατύπωση των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων και οφείλουν να αντανακλούν τη βελτίωση της ικανότητας των φοιτητών/τριών (Stefani, 2009).
- Τα μαθησιακά αποτελέσματα οφείλουν να είναι σε συμφωνία με το μαθησιακό περιβάλλον (διδακτικές/μαθησιακές δραστηριότητες) και με τις δραστηριότητες αξιολόγησης.
- Ο σχεδιασμός με βάση τα μαθησιακά αποτελέσματα έχει ως κεντρικό ερώτημα «τι πρέπει να μάθουν οι φοιτητές» και όχι «τι πρέπει να διδάξω».

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Μοντέλο σχεδιασμού με βάση τα μαθησιακά αποτελέσματα

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Μοντέλο σχεδιασμού με βάση τα μαθησιακά αποτελέσματα

Βήματα που προτείνονται στο Center for Teaching Excellence - University of South Carolina (n.d.):

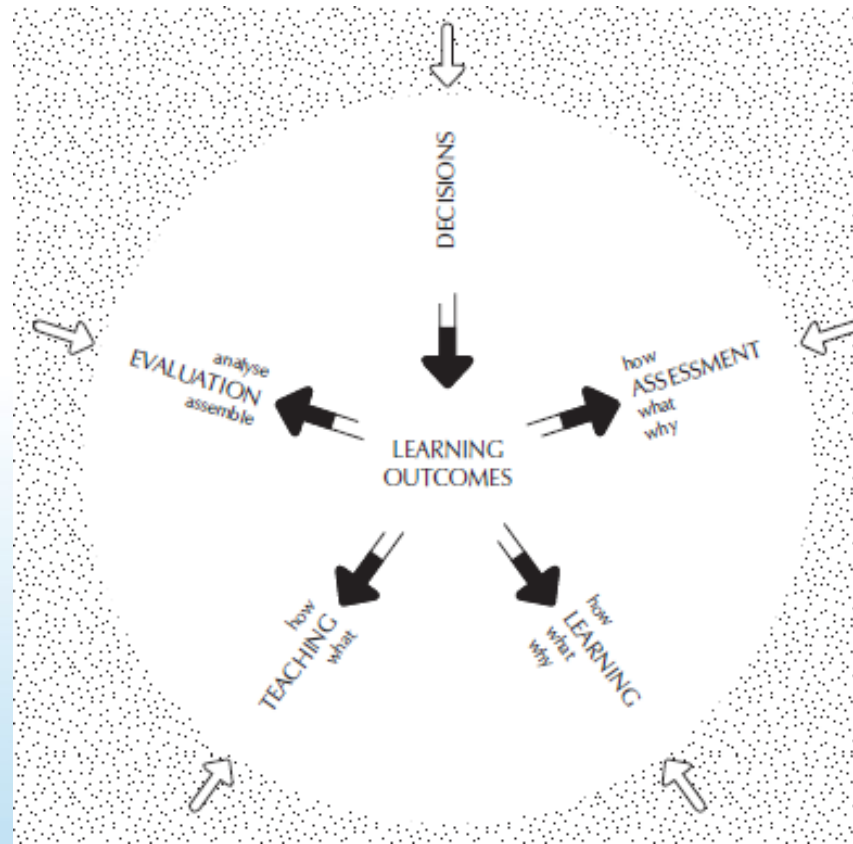
1. Για τον ορισμό του σκοπού του μαθήματος λαμβάνεται υπόψη το φοιτητικό σώμα.
2. Προσδιορισμός έως 5 μαθησιακών αποτελεσμάτων (δεξιότητες, γνώσεις, αξίες).
3. Καθορισμός των δεξιοτήτων που οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να έχουν για να θεωρηθεί πως έχουν επιτύχει τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα.
4. Επιλογή της ύλης για μελέτη και των πηγών (βιβλιογραφία, υλικό διαλέξεων), σύμφωνα με τα μαθησιακά αποτελέσματα που έχουν τεθεί.
5. Ανάπτυξη ενός σχεδιαγράμματος του μαθήματος δημιουργώντας μια λογική σειρά μεταξύ των θεματικών.
6. Οργάνωση της διδασκαλίας - σχεδιασμός δραστηριοτήτων και αξιολόγησης. Πώς θα οργανωθεί κάθε μάθημα, με τι είδους δραστηριότητες θα επιτευχθούν τα μαθησιακά αποτελέσματα και ποιοι τρόποι αξιολόγησης θα ενισχύσουν τη μαθησιακή διαδικασία. Η διαφοροποίηση των μεθόδων και των τεχνικών θα προσελκύσει το ενδιαφέρον των φοιτητών/τριών.
7. Σχεδιασμός χρονοδιαγράμματος (π.χ. ανά εβδομάδα) και ποιο υλικό ανά θεματική περιλαμβάνεται.

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Το «λογικό» μοντέλο σχεδιασμού

Στο «λογικό» μοντέλο σχεδιασμού προγράμματος σπουδών οι Cowan & Harding (1986) αντί να περιγράψουν τη διαδικασία σχεδιασμού με μια χρονική σειρά (όπου το ένα βήμα διαδέχεται το άλλο), παρουσίασαν ένα μοντέλο με **λογική σειρά**.

Τροποποιημένο σχήμα του μοντέλου των Cowan & Harding (1986, όπως αναφέρεται στο Stefani, 2009)

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Το «λογικό» μοντέλο σχεδιασμού

- Οι στόχοι / τα μαθησιακά αποτελέσματα βρίσκονται στο κέντρο.
- Οι αποφάσεις για το τι διδάσκεται, σε ποιον, από ποιον κ.λπ. επηρεάζονται από εξωτερικούς, κοινωνικούς κυρίως, παράγοντες.
- Όλες οι ενέργειες, όπως και οι στόχοι, είναι δυναμικοί και πρέπει να έχουν τη δυνατότητα αναπροσαρμογής στις εκάστοτε συνθήκες (τα βέλη σε αμφίδρομη κατεύθυνση).
- Το κυκλικό σχήμα δηλώνει την ισοτιμία μεταξύ διδασκαλίας, μάθησης και αξιολόγησης.
- Το «λογικό» μοντέλο σχεδιασμού ενσωματώνει πλήρως το μοντέλο του Biggs (1996, 2014) για την ευθυγράμμιση διδασκαλίας, μάθησης και αξιολόγησης.

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Το μοντέλο του «ανάποδου» σχεδιασμού

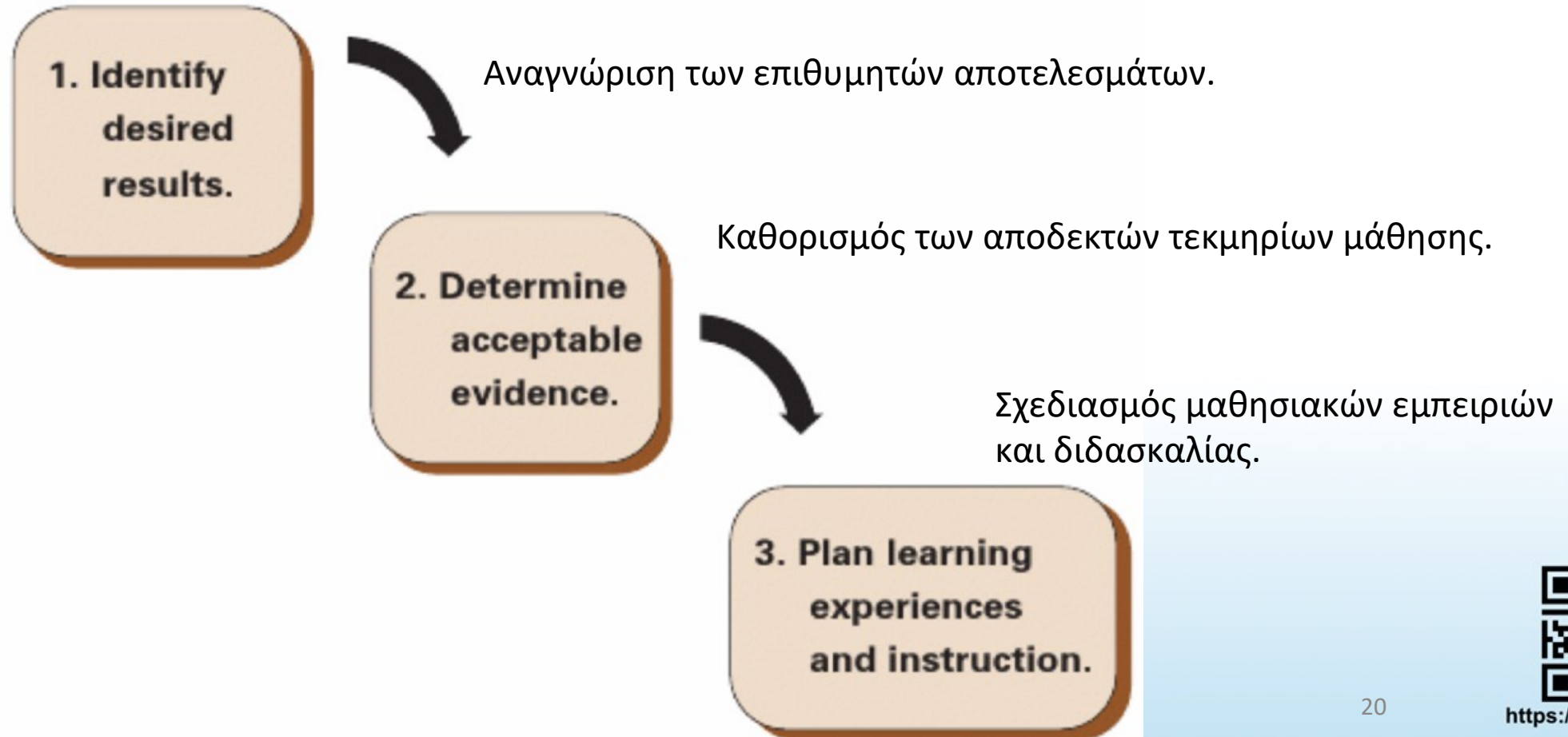
- Ο «ανάποδος» σχεδιασμός (backward design) που προτείνουν οι Wiggins & McTighe (1998, as cited in Bowen, 2017) είναι ένα πλαίσιο σχεδιασμού μαθημάτων που ξεκινά από το ‘τέλος’, δηλαδή το μαθησιακό αποτέλεσμα.
- Στο παρελθόν, αλλά συχνά ακόμα και σήμερα, ο σχεδιασμός ενός μαθήματος ξεκινούσε με το περιεχόμενο και τη διδασκαλία, τον τρόπο αξιολόγησης και, έπειτα, γινόταν προσπάθεια προσδιορισμού των στόχων σε σχέση με τα περιεχόμενα, τις δραστηριότητες και την αξιολόγηση.
- Σε αυτή τη συνηθισμένη πρακτική, την οποία ονομάζουν «κανονικό» σχεδιασμό (forward design), αντιπαραθέτουν μια «ανάποδη» διαδικασία.
- Αυτή η πορεία ενθαρρύνει την εδραίωση της σκοπιμότητας μεταξύ του τι διδάσκεται και γιατί, και εστιάζει πρωτίστως στους/τις φοιτητές/τριες και τη διαδικασία μάθησης ως αποτέλεσμα της διδασκαλίας.

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Το μοντέλο του «ανάποδου» σχεδιασμού

- Τα τρία στάδια του «ανάποδου» σχεδιασμού (McTighe & Wiggins, 2012):

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Το μοντέλο του «ανάποδου» σχεδιασμού

1. Αναγνώριση των επιθυμητών αποτελεσμάτων μέσω τριών παραγόντων:

- Η γνώση με την οποία αξίζει να εξοικειωθούν οι φοιτητές/τριες.
- Σημαντικές γνώσεις και δεξιότητες που πρέπει να κατακτηθούν.
- Η γενικότερη εικόνα, ο πρωταρχικός σκοπός, η μακρόχρονη κατανόηση.

2. Καθορισμός των αποδεκτών τεκμηρίων μάθησης.

Επιλέγονται οι τρόποι αξιολόγησης και οι δραστηριότητες των φοιτητών/τριών που θα τεκμηριώνουν την κατανόηση και μάθηση.

3. Σχεδιασμός μαθησιακών εμπειριών και διδασκαλίας

Επιλέγονται οι τρόποι διδασκαλίας και δημιουργούνται οι αντίστοιχες δραστηριότητες. . Ο/Η διδάσκων/ουσα λαμβάνει υπόψη του/της τις γνώσεις και δεξιότητες που χρειάζονται οι φοιτητές/τριες για να επιτύχουν τα ζητούμενα αποτελέσματα, και επιλέγει κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό.

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Δραστηριότητες

- Μελετήστε τους δείκτες για τον σχεδιασμό μαθήματος που αξιολογούνται στη ρουμπρίκα του Exemplary Course Program <https://www.anthology.com/material/anthology-exemplary-course-program-rubric> και προσπαθήστε να αυτοαξιολογήσετε ένα μάθημά σας.

Ενδεικτικά:

Standard Categories and Subcategories	Exemplary Standard	Points	Achieved / Not Achieved
1.0 Course Design			
Goals and Objectives	1.1 Goals and objectives are clearly written and appropriate for the course level.	5	
	1.2 Goals and objectives are easily located within the course visible in a variety of areas (e.g., within the syllabus and each individual learning unit).	4	
	1.3 Goals and objectives are written in measurable outcomes (e.g., learners know what they are expected to be able to do).	4	

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Δραστηριότητες

- Μελετήστε το υπόδειγμα για τον «ανάποδο» σχεδιασμό <https://cft.vanderbilt.edu/wp-content/uploads/sites/59/Backward-Design-Template-with-Descriptions.docx> και δοκιμάστε να το συμπληρώσετε με βάση ένα μάθημα που διδάσκετε.

Stage 1 – Desired Results		
ESTABLISHED GOALS The enduring understandings and learning goals of the lesson, unit, or course.	Transfer <i>Students will be able to independently use their learning to...</i> Refers to how students will transfer the knowledge gained from the lesson, unit, or course and apply it outside of the context of the course.	
	Meaning	
	UNDERSTANDINGS <i>Students will understand that...</i> Refers to the big ideas and specific understandings students will have when they complete the lesson, unit, or course.	ESSENTIAL QUESTIONS Refers to the provocative questions that foster inquiry, understanding, and transfer of learning. These questions typically frame the lesson, unit, or course and are often revisited. If students attain the established goals, they should be able to answer the essential question(s).
	Acquisition	
<i>Students will know...</i> Refers to the key knowledge students will acquire from the lesson, unit, or course.	<i>Students will be skilled at...</i> Refers to the key skills students will acquire from the lesson, unit, or course.	

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Βιβλιογραφία

Annala, J., Lindén, J. & Mäkinen, M. (2016). Curriculum in higher education research. In J. Case & J. Huisman (Eds.) *Researching Higher Education. International perspectives on theory, policy and practice*. SHRE Society for Research into Higher Education & Routledge, pp. 171–189.

https://www.researchgate.net/publication/290325151_Curriculum_in_higher_education_research

Biggs, J. (1996) Enhancing teaching through constructive alignment. *Higher Education*, 32 (pp. 347-364).

https://teaching.helsinki.fi/system/files/inline-files/Biggs1996_Article_EnhancingTeachingThroughConstr.pdf

Biggs, J. (2014). Constructive Alignment in University Teaching. *HERDSA Review of Higher Education, Vol.1*.

https://www.tru.ca/_shared/assets/Constructive_Alignment36087.pdf

Bowen, R. S. (2017). *Understanding by Design*. Vanderbilt University Center for Teaching.

<https://cft.vanderbilt.edu/understanding-by-design/>

Center for Teaching Excellence - University of South Carolina (n.d.). *Course design*. Ανακτήθηκε 25 Σεπτεμβρίου 2023 από

https://sc.edu/about/offices_and_divisions/cte/teaching_resources/course_design_development_delivery/course_design/index.php

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Βιβλιογραφία

- Cowan, J. & Harding, A. (1986). A logical model of curriculum development. *British Journal of Educational Technology*, 17 (2), pp. 103-109. https://haqaa2.obsglob.org/wp-content/uploads/2020/11/1986_Cowan_Logical-Model-for-Curriculum-Development.pdf
- Duke Flexible Teaching (n.d.). *A guide to course design*. Duke Learning Innovation. Ανακτήθηκε 25 Σεπτεμβρίου 2023 από <https://flexteaching.li.duke.edu/a-guide-to-course-design/>
- Gougoulakis, P., Kedraka, K., Oikonomou, A. Anastasiades, P. (2020). Teaching in Tertiary Education-A reflective and experiential approach to University Pedagogy. *Academia*, 20-21. <https://pasithee.library.upatras.gr/academia/article/view/3443/3606>
- McTighe, J. & Wiggins, G. (2012). *Understanding by Design Framework*. ASCD. https://files.ascd.org/staticfiles/ascd/pdf/siteASCD/publications/UbD_WhitePaper0312.pdf
- Riviere, J., Picard, D., & Coble, R. (2014). *Syllabus Design*. Vanderbilt University Center for Teaching. <https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/syllabus-design/>
- Stefani, L. (2009). Planning teaching and learning: curriculum design and development. In Fry, H., Ketteridge, S., Marshall, S. (Eds.), *A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education: Enhancing Academic Practice*. (3rd ed., pp. 40-57). Routledge.
- The Derek Bok Center for Teaching and Learning (n.d.). *Designing your course*. Harvard University. Ανακτήθηκε 25 Σεπτεμβρίου 2023 από <https://bokcenter.harvard.edu/designing-your-course>.

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Περαιτέρω μελέτη

- Πλαίσιο σχεδιασμού προγράμματος σπουδών που συνδέει την έρευνα και παραδείγματα εφαρμογής (Connected Curriculum framework).

Carnell, B., & Fung, D. (Eds.). (2017). *Developing the Higher Education Curriculum: Research-Based Education in Practice*. UCL Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctt1xhr542>

- Εργαλείο (πίνακες) υποστήριξης σχεδιασμού με βάση την ευθυγράμμιση

Learning and Teaching: Teach HQ (n.d.). *Map and design alignment*. Monash University.

<https://www.monash.edu/learning-teaching/teachhq/Teaching-practices/learning-outcomes/how-to/map-and-design-alignment>

- Εργαλεία για την αξιολόγηση του διδακτικού σχεδιασμού (υπόδειγμα, ρουμπρίκες)

ECP (n.d.). *Anthology Exemplary Course Program Rubric (The Blackboard Exemplary Course Program Rubric)*

<https://www.anthology.com/material/anthology-exemplary-course-program-rubric>

Κέντρο Υποστήριξης Διδασκαλίας & Μάθησης Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (2022). [Κλείδα Παρατήρησης μαθήματος με έμφαση σε βασικές παραμέτρους σχεδιασμού διδασκαλίας.](#)

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Περαιτέρω μελέτη

- Οδηγοί για τον σχεδιασμό μαθήματος με παραδείγματα
Center for Teaching & Learning (n.d.) *Course design guide*. Berkeley University of California.
<https://teaching.berkeley.edu/resources/course-design-guide>
Utrecht University (n.d.). *Step-by-step guide to course design*. <https://cat-database.sites.uu.nl/wp-content/uploads/sites/584/2021/09/18126-B1-Step-by-Step-Guide-to-Course-Design-3.pdf>
Instructional Technology and Design Services (n.d.) *Example Course Blueprint: The Sociology of Cyberspace*. Montclair State University. <https://www.montclair.edu/itds/essentials/example-course-the-sociology-of-cyberspace/>
- Επιμορφωτικό υλικό
Κέντρο Υποστήριξης Διδασκαλίας & Μάθησης Πολυτεχνείου Κρήτης (χ.χ.). *Σχεδιάζοντας ένα πανεπιστημιακό μάθημα*. https://tls-db.tuc.gr/static/media/sxediazontan_ena_panepistimiako_mathima.e78077dac736901e6141.pdf
TotT (Training of the Trainers) (χ.χ.). *Αναμόρφωση Προγραμμάτων Σπουδών*. Πανεπιστήμιο Κρήτης.
<https://tott.uoc.gr/anamorfosi-programmaton-spoudon/>

Διδακτική Μεθοδολογία: Σχεδιασμός Μαθήματος

Περαιτέρω μελέτη

- Εργαλεία σχεδιασμού και υποδείγματα σύμφωνα με το μοντέλο του «ανάποδου» σχεδιασμού
McTighe & Associates Consulting (n.d.) *Resources*. <https://jaymctighe.com/resources/#1521225059545-3fe59c79-239c>
- The Derek Bok Center for Teaching and Learning (n.d.). *Backward Design*. Harvard University.
<https://bokcenter.harvard.edu/backward-design>
- Επιμορφωτικές οπτικοακουστικές πηγές για τον «ανάποδο» σχεδιασμό
Wiggins G. (2013, Feb. 28). *Understanding by Design (1 of 2)* [Video] <https://youtu.be/4isSHf3SBuQ>
Wiggins G. (2013, Mar. 7). *Understanding by Design (2 of 2)* [Video] <https://youtu.be/vgNODvvsqxM>
Hawker Brownlow Education (2013, Jul. 17). *What is Understanding by Design? Author Jay McTighe explains.*
[Video] <https://youtu.be/d8F1SnWalfE>

<https://ctl.unit.uoi.gr>

Το έργο με τίτλο "Γραφείο Υποστήριξης Διδασκαλίας και Μάθησης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων" με κωδικό MIS 5162379, συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση".

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

